

nserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu
(administracija) in ekspedicijska na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 6 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 "
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna
št. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Svetovna razstava v Filadelfiji.

Eno najimenitnejših mest v severni Ameriki je Filadelfija. Vstanovljeno l. 1682 od kvekerja Williama Penna, se je v dveh stoletjih tako povzdignilo, da šteje dandanes okoli 600.000 prebivalcev, med kojimi je okoli 100.000 samih delavcev. L. 1860 bilo je v mestu 111 tovarn za izdelovanje pavole, 31 za izdelovanje volne in sukna, 715 za obutala, 50 za vozove in 84 tovarn za tepihe. V teh tovarnah naložena istina znaša 73.318.885 dolarjev, letni pridelki pa so vredni 135.970.777 dolarjev.

V Filadelfiji se je 10. t. m. slovesno odprla svetovna razstava. Ta razstava ni samo zaradi tega imenitna in važna, ker je prva v Ameriki, ampak ker severni Amerikanci ž njo obhajajo stoletnico osvobodjenja svojega. Zato razstave niso napravili v glavnem mestu New Yorku, tudi ne v Washingtonu, kjer biva vlada zaveznih držav, ampak v Filadelfiji, kjer so bili 4. julija 1776 slovesno oklicali samostalnost britskih kolonij v Ameriki. Kakor je telegraf poročal, bilo je vreme 10. maja jako ugodno; ljudstva se je vse trlo, mesto pa je bilo okinčano z brezštevlnimi zastavami. Predsednik Grant in ministri so bili od vojaštva spremljani v razstavo, kjer so bili za nje in za vnanje goste pripravljeni posebni prostori. Znamenit orkester zagodel je narodno pesem, ki so jo tisočeri in tisočeri z njim peli, in za njo je sviral narodne pesmi skoro vsih pri tej slovesnosti nazočih narodov pa neki odporni marš, ki ga je slavni skladatelj Rihard Wagner nalašč za to priliko zložil.

Predsednik Grant je potem nazoče pozdravil s kratkim nagovorom. „Rojaki, je rekel, zdelo se nam je primerno pri stoletnici v Fi-

ladelfiji svetu na ogled razstaviti izdelke naše industrije, lepih umetnosti, literature, znanstev in filozofije, kakor tudi kmetijstva in kupčije, da bi po vrednosti cenili prednosti in pomanjkljivosti naših pridobitev, pa tudi dejansko pokazali resne želje, da hočemo gojiti prijateljstvo med udi velike družine narodov. Razsvitljeno kmetijsko, kupčijsko in tovarnsko prebivalstvo na svetu smo povabili, da naj svoje spretnosti izdelke pošlje sem ter jih pod enakimi pogoji na prijazno skušanje z našimi vred razstavi. Temu vabilu so velikodušno vstregli; zato se tujim razstavnikom pristrčno zahvaljujemo. Prav lepe in tudi koristne reči se bodo danes vam tukaj na ogled odprle. Veseli pa nas tudi vedeti, da ogled spretnih izdelkov vseh narodov vam bode napravil veliko veselja in vas tudi praktično soznalil z mnogimi izvrstnimi in čudovitimi napravami razsvitljenih dežel. Pred sto leti bila je ta dežela le deloma vredjena. Naše potrebe so nas silile, svoje premoženje obrniti za hiše, tovarne, ladije, ladijenice, kašče, nove mašine itd. Večina naših šol, cerkev, knjižnic in sirotišnic zidala se je v teh sto letih. Pa dasi smo imeli veliko opraviti s temi deli, ki se niso mogla odkladati, smo vendar tudi v pravoznanstvu, zdravilstvu in bogoslovju, v vedah, literaturi, filozofiji in lepih umetnostih tekmovali s starejšimi in napredovalnimi narodi, kakor bode razstava kazala. Ponašamo se s tem, kar smo dosegli, in obžalujemo, da več nismo storili. Pa veliko smo dosegli, da je prebivalstvu našemu mogoče pripoznati vsako večjo zaslugo; zato sodržavljani, upam, da skrben ogled razstavljenih reči ne bo le zbudil vašega spoštovanja do spretnosti in marljivosti prijateljev naših iz drugih narodov, ampak tudi zadovoljnost

vašo z izdelki našega lastnega prebivalstva v preteklih sto letih. Priporočam vam velikodušno podpirati spoštovane komisarje, da bo ta mednarodna razstava imela sijajen uspeh, in da bode bivanje vnanjih obiskovalcev, ktere pristrčno pozdravljam, za nje koristno in prijetno. Razstava je odprta.“

Po končanem govoru razlegali so se živahni klici, zvonovi po vseh cerkvah so zapeli in daleč okrog se je razlegal grom topov.

Svetovna razstava v Filadelfiji pa je tudi še v nekem drugem oziru znamenita. Že unidan smo poročali o sklepu komisije, da ob nedeljah in praznikih ostane razstava zaprta. Liberalni listi so se temu sklepu posmehovali, ker se jim zdi čudno, da omikani Amerikanci na nedeljo in praznike še toliko drže. Po naših evropskih državah je liberalizem praznovanje nedelj jako spodjedel in še v našem mestu vidimo ob nedeljah in praznikih veliko štacun odprtih, kar prej ni bilo. Na Dunaju pa in po drugih velikih mestih ob nedeljah in praznikih zidajo in druga težka dela opravljajo. Posebno čudno pa je to, da vse to se godi dopoldne, ko bi bilo treba iti k službi božji, popoldne pa dela ustavijo, da ljudje, ki dopoldne niso šli k službi božji, popoldne časté baha in venero pa druge ajdovske bogove in boginje.

A čem manj se posvečujejo nedelje in prazniki, tem bolj se razširja razuzdanost in — pomanjkanje. Če vprašate take ljudi, ki ob nedeljah in praznikih tržijo, kako je z njihovo kupčijo in blagostanjem, tožili bodo o slabih časih in pripoznali, da njihovi pradedje so veliko več pridobili, dasi so ob nedeljah praznovali in počivali.

Liberalni Amerikanci so tedaj s svojim sklepom, da razstava ostane ob nedeljah in

Zadnji dnevi v Ogleju.

(Izviran roman iz petega stoletja.)

Spisal Alojzij Lukovič.

(Dalje.)

XIII.

Dan za dnevom mine. Ni ga več varnega trenutka. Vsaki čas se oglasi zdaj tu zdaj tam bojni krik Huncev navalujočih na mestno obzidje. Več sovragov da Oglejčani polomastijo, več jih je. In v mestu? Glej, obupnost je že velika, moči so opešale, nikdar nima pokoja ne meščanstvo ne posadka. Večne straže, večni boji. Mrličev ni več skoro moč pokopavati. Nekropolis je polna. Tu spé možaki — junaki globoko v zemljo pokopani, drug vrhu drugega. Tu počiva nada ostarelega očeta, podpora osiveli materi, tam leži oče, čigar čile roke so vzdrževale mnogobrojno število nedolžnih otrok, ki zdaj stokajo in jočejo doma, blede, bolehave, sestrđani, materi kričé: mati, kruha! a revica

sama nima skorjice, da bi onemogli želodec utišala. Ah, tam trohni zaročenec, nada in ljubezen nedolžni nevesti; srce, ki je tako goreče ljubilo, zdaj, oj zdaj gnjuje v jed in živež ostudnim črvičem. Oj, vi, ki se vam blišče svitile krone na glavah, vrzite jih raje daleč, daleč proč od sebe, predno primete za meč, da krivično napadete domovje svobodnega naroda. O odgovornost, kakošna bode ta pred pravičnim Bitjem?

Vse je vzburjeno, vse nemirno v mestu. Nobenega se ne loti trden spanec. Vsak trenutek je negotov. Komaj je narod polegel, da počije od krvavega boja, halo! zopet tromba zadoni, zopet se vzdigne divji krik, zopet butajo hunski stenolomi ob obzidje, da pod njihovi udarci zidovje ječaje hrešči. Kako se že maja tu pa tam! Tu pa tam je že mala votlina, ktero brani le nasip in razni tramovi, s kterimi so jo zadelali.

In ni še konca. Lakota, strašna nadloga kaže izpod velih lic ostre svoje zobe, živeža pomanjkuje. Bogate žitnice, zaloge, so kar

zginile, sosebno zaradi ogromne množice v mesto uteklih ubežnikov iz Norike in Karnije. Vrh tega davi bolezen brez razločka stanu, ker neštevilni mrličí okužujejo zrak. Mesto je podobno človeku, ki na sušici trpi, in se počasi, polagoma a gotovo bliža svoji smrti. Edino upanje mesto vzdržuje, da hujša lakota med sovražniki divja. Kdo bi drugače mestu pritekel na pomoč? Rimski car? Valentinijan III. sam bolega na gnijlem svojem prestolu, trese se pred divjostjo Genserika, vandalskega kralja, ki rimsko zahodno carstvo vedno nadleguje in straši od strani afrikanskih bregov. Mar li bode Marcijan, vzhodni rimski car, na pomoč pritekel? Ta je sicer pameten, hraber vladar, a sebičen in previden; na vso moč je delal, da je hunsko povodenj odvrnil od svojih dežel, njen razliv, njeno silo obrnil na zapad. In on, da bi zdaj pritekel na pomoč bolnemu carstvu na zapadu! Kaj še? Toliko ni vredno razpadajoče carstvo. Raje ostane doma, prihrani si kri svojih narodov, v miru veseli se svojih nakopičenih zakladov. Kamor koli naj

praznikih zaprta, osramotili lažiliberale evropske, ki svojo čast iščejo najbolj v zasmehovanju in zatiranju vere in cerkve. A osramotili so jih tudi še z nekim drugim činom. Odprli so namreč razstavo tudi z javno — molitvijo in petjem. Pri nas je v navadi, da se javna zborovanja, kakor n. pr. deželni zbori itd., prično s cerkveno slovesnostjo; a ta stara navada se je v nekterih bolj liberalnih deželah že začela opuščati; čemu liberalci potrebujejo pomoči od zgorej, ko v Boga ne verujejo in so si sami dovolj modri! Vse drugače ravnaajo v Ameriki; tam ne prično samo zborovanj z molitvijo, pričeli so z njo celo svetovno razstavo! Če bi se bilo kaj takega n. pr. zgodilo na Dunaju ali pa vsaj nasvetovalo, kak strahanski krik bi bili zagnali liberalni časniki, kako bi bili upili o starih predsodkih, vražah in cerkvenem mračnjastvu. Demokratičnim republikancem ameriškimi pa je prišel na misel starodavni svetopisemski rek: „Zastonj zidajo zidarji, če Gospod hiše ne zida, in zastonj čujejo čuvaji, če Gospod mesta ne varuje.“ Denarni načelnik Welsch je tedaj v svojem nagovoru do državnega predsednika rekel: „Razstava je le šola, in čem bolj temeljito se njeni nauki učé, tem večji bo njen dobiček. In če se bodo v tej šoli po njenem sklepu narodi, ki so se je vdeležili, naučili drug drugega spoštovati, smemo upati, da češčenje Tistega, ki v nebesih kraljuje, bode čedalje splošnejše in da se bo na novo razlegalo angelsko petje: „Čast bodi Bogu na višavi in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje.“ — Tako je govoril denarni minister ameriškimi. Če bi bil kje pri nas kak denarni minister pri odprtju svetovne razstave v svojem nagovoru črnil o Bogu in spominjal na kak izrek sv. pisma, kako bi ga bili liberalci zdelovali in smešili in morda samo zaradi tega odrekli zmožnost voditi denarne zadeve.

Severni Amerikanci so povzdigo naroda z Bogom pričenjali in vtrdili ter so Bogu tudi zvesti ostali. Oni nimajo pozemeljskega prestola, prav lepo omenja „Reform“, pripogujejo se pa pred vladarjem celega sveta, ki gospoduje v nebesih. Zato so bili v svojem prizadevanju pa tudi srečni in njihovo državstvo s pomočjo božjo čudovito napreduje.

Naši liberalci kaj radi preslavlajo in v posnemanje priporočajo življenje in vedenje severo-ameriškimi republikancev. Jih bodo li posnemali tudi v spoštovanju do nedelje in praznikov in do božjih reči sploh? — Bog daj!

se ubogo mesto ozre, od nikoder, nikjer ni znamenja nade. Oglej se mora pokoriti za grehe starega Rima, ki je toliko stoletij svobodne narode pestil v železnih okovih robstva.

O, kako je danes polna cerkev sv. Hilarija! Na dvoru in pod lopo ne vidimo več pokorečih se grešnikov. Škof Sekund je vsem podelil odpustek, odpustil jim je gledé proteče nevarnosti vse cerkvene kazni, pokazal jim je majajoče se zidovje, rekoč, naj vržejo od sebe spokorno haljo in spokorni pepel, naj vzamejo v roke ščit in meč, okoli prs jekleno oklepje, naj se boré za vero in narod, za ženo in deco, in če v boju padejo, naj smatrajo svoj pad za mučeništvo. Danes je v cerkvi drug prizor. Okolo cerkve in po bližnjih ulicah vse mrgoli otrók in žensk, vsaka ima svojo culico. Po ulicah so razpostavljene vojaške vrste v polni vojaški opravi. Temni so junakov pogledi, blede jim je obličje, oči so objokane. In čemu ne, kako tužen, kako grenak je ločitve dan! Vse žensstvo plaka. Ta pogled človeku srce trga. In v cerkvi? Pred Najvišjim kleči katoliško duho-

Politični pregled.

V Ljubljani, 19. maja.

Avstrijske dežele.

Vstavoverni časniki si belijo glave, kdo bode naslednik Kollerjev. Sploh se namreč govori, da Koller več ne prevzame skupnega daljnega ministerstva, ampak da stopi iz službe, „ker cesar to želé“, kakor piše navadno dobro podučeni dopisnik „Germanije.“

Vnanje države.

Jugoslovanski vstajniki so zadnje dni mirovali, zdaj pa se zopet napravljajo na boj. Muktar paša se zopet napravlja na pot proti Nikšićem in v ta namen zbira svojo vojno, ki bo štela okoli 23.000 mož. Koliko je vstajnikov, se natančno ne ve, sodijo pa, da jih je najmanj 8000. Da bi vojake svoje nekoliko odškodoval, podaril je sultan iz lastnega premoženja vsakemu pol lire t. j. kakih 5 gld. 25 kr.

V Bosni se vstajniki in Turki vedno bojujejo, pa brez posebnega vspeha; Turki vstajnikov ne morejo zatreti, vstajniki pa Turkov ne pregnati.

V Priedoru je bilo pri zadnji moritvi umorjenih kakih 100 ljudi. Hajdar Efendi si na vso moč prizadeva, da bi pomiril kristjansko prebivalstvo v Bosni, pa nič ne opravi.

V Bulgariji vstanek silno narašča in Turki sami pripoznavajo, da število vstajnikov znaša že do 10.000 dobro oboroženih mož, ki imajo večidel črnogorske poveljnice. Turki pošiljajo tje vojakov, kolikor le morejo, pa nimajo veliko upanja, da bi zmagali, če ne dobe zdajnejše pomoči.

Pa tudi od Grške preti Turkom silna nevarnost. Ministerstvo komaj komaj pomiruje ljudstvo, ki zahteva, da naj se narodna straža vredí in vse prebivalstvo preskrbi z orožjem. Nekteri listi jako strastno pišejo in celo vradni listi zahtevajo, da naj se zbornica skliče, da dovoli potrebne denarje. Vse kaže, da tudi Grška rok ne bo križem držala.

Avstrijski podložniki v Carigradu so bili te dni pri grofu Zichy-u in so ga vprašali, če zamore turška vlada varovati življenje tujih prebivalcev. Zichy jih je potolažil s tem, kar je general Ignatiev pri vladi turški opravil in kar so sklenili poslanci.

O umoru konzulov v Solunu se „Politiki“ iz zanesljivega vira poroča, da mlada Bulgarka, zaradi ktere je bil nastal šunder, je bila staršem s silo odpeljana in odločena za

harem solunskega guvernerja. Na kolodvoru so je čakali guvernerjevi žandarji, da bi jo peljali v njegovo hišo. Pa konzul ameriškimi je o tej reči zvedel in srečno rešil deklico, ki je izstopivši iz voza po poročilu lista „Times“ silno plakala in upila, da je kristijana in staršem siloma odpeljana. Konzula francozki in nemški pa sta šla k guvernerju in sta bila v njegovi hiši od njegovih ljudi umorjena in že mrtva prenešana v mošejo. Iz tega je razvidno, zakaj gosposka morilcev še ni prišla; guverner in njegovi bariči se pač ne bodo sami izdali in kaznovali.

Berolinskim obravnavam pripisovala se je jako velika važnost in skoro vsi listi so trdili, da vsled teh obravnav je vojskina nevarnost odstranjena in da se bo vse lepo mirno rešilo. A reč vendar ne more biti za trdno vravnana, če celo ministerski listi pišejo, da se dogovorom ne sme prisvojati prevelika važnost. „Ohranjenje miru, piše Andrassyev list „P. Lloyd“, žalibog ni v oblasti treh cesarskih vlad, tudi ne samo pri podpisih pariških pogodb, ampak pri mnogih nepreračunljivih življih, ki že leto in dan vničujejo mirno prizadevanje državnikov. Porazumljenje evropskih držav, ako je odkritosrčno, bilo bi pa saj porok, da bi se zlo ne razširilo in vnelo od evropskega požara. Za zdaj je tedaj že to nekaj dobiček.“ Zanimivo je tudi, kar o tej reči piše „K. Z.“ Če smemo o shodu (berolinskem) izreči svoje misli, bi jih izrazili z besedami Aristofanove komedije: „Nekomu se bo slabo godilo.“ Ta nekdo je Turk. Slabo vladanje sedanjega sultana Abdul Aziza s svojimi nasledki in jesenski bankerot turški je provzročil, da javno mnenje v Evropi je Turčiji jako neprijazno. Umor francoskega in nemškega konzula v Solunu je to mnenje popolno razburil in vodo obrnil na ruski mlin.“ — „Nat. Ztg.“ pa piše: „Dogodki solunski, doprineseni ne tam daleč pri svetišču v Meki, ne v kakem mestu azijskem, ampak v pomorskem evropski trgovini odprtem mestu, nekako čudno vrenje med muhamedanskim prebivalstvom, o katerem se iz vseh krajev poroča, so tudi naj gorečnejšim zagovornikom osmanske državne modrosti usta zaprli. Če evropske države ne stopijo na noge, ne bode mogoče, kakor se kaže, početku najgrozovitejšega verskega in narodnega sovraštva v okoli priti. Določba pariške pogodbe, da se v notranje zadeve turške nihče ne sme vtikati, postala je v posmeh. Kar se je sklenilo v Bero-

venstvo, prosé vzdiguje roke proti nebu. Kirije elejson! Gospod, usmili se nas! doni iz njihovih src, a nebo je neusmiljeno, pravica božja zdaj govori, vsled ktere tudi nad otroke pride šiba božja zaradi pregreh pradedov. Oj narod, ki družega tlačiš, zapomni si, da nad tvoje otroke pride sovrag, ki bode še hujše tlačil in drl tvojo deco, kajti Bog je pravičen.

Ihtenje zamolklo odmeva po cerkvi, sivo-lasi Sekund opravlja daritev novega zakona. Kako blede njegovo obličje, kako se mu tresete roki, solzne so mu oči. Ravno je trenutek, ko se pripravlja za sveto obhajilo. Z glasnim, ginenim glasom odmoli Gospodovo molitev. „Jagnje božje, ki grehe sveta odjemlješ, usmili se nas!“ prosi njegovo srce in dijakon, ki škofu slušbuje, se vstopi pred oltar ter zakliče k zbranemu ljudstvu: „Objemite in poljubite se!“ O, kak prizor! V bratovski ljubezni objame možak možaka, mladenič mladeniča, nježna devica tovarišico, otrok otroka. Sladke solze veselja se prikažejo vsem v očesi. Kaj, solze veselja? O ne, motim se, solze grenkosti, solze

tužne bolesti zalivajo jim oči, kajti danes je zadnja skupna služba božja v Hilarijevi cerkvi, danes, danes je zadnjikrat navzoče oglejsko ženstvo, oglejska nedolžna mladež. Mestni poveljnik je izvršil nasvet mestnega starešinstva prejšnji sklep, naj vsi za boj nesposobni, ženstvo in otroci pod vodstvom duhovenstva zapusté mesto, naj na ladijah odrinejo daleč tje po morju, v varnost na beneške otoke, lagune imenovane, posebno na grajski otok „ad aquas gradatas“. Može pa hočejo ostati ter se bojevati, do zanjega trenutka bití boj za domovje ter le iz že padlega mesta se hočejo umakniti. Tudi Menapij je navzoč. Nikdar se ni še tresel ne žalosti ne strahu, kaj so solzice, ne vé, a danes jih čuti prvikrat v svojem do zdaj še suhem očesu. Evdore, Honorije in Digne za nobeno ceno ni mogel pregovoriti, da bi se ločile od njega in Marija. In to ga zdaj skrbi, žali in veseli.

(Dalje sledi.)

linu, bode odločivo za bližnjo prihodnost, in nobena vlada se ne bode hotela, pa tudi ne bode mogla upirati temu, kar ste se po posredovanju Nemčije dogovorili Rusija in Avstrija. Istina je, da so se omenjene 3 države zedinile. Kaj se bode zgodilo, to se pri nepreračunljivih razmerah na Turškem za zdaj ne more za trdno določiti.“

Med večimi listi se le še dunajska „N. fr. Presse“, katero naš „turški list“ navadno ponatiskuje, poteguje za Turka. Vsi drugi so že prevideli, da se Turčiji ne da več pomagati, vstajnikom pa pripoznavajo nenavadno hrabrost. Tako n. pr. „Schl. Ztg.“ piše: Če tudi bitve v Bosni niso tako imenitne, kakor v Hercegovini, dajo vendar mnogobrojnimi četami turškim povsod dovolj opraviti in pospešujejo vstanek tudi v dozdej še mirnih okrajih. — To je gotovo, da le osvobodjenje dežele zamore konec storiti vstanku; ljudje se dandanes borijo kakor levi in njihovo geslo, ki je zapisano tudi na trobojni zastavi v Risovcu, se glasi: „Sloboda ili smrt.“

Na Bavarskem zopet hudo govoré o premembi v ministerstvu, ki se ima zgoditi po končanju deželnega zbora. V merodajnih krogih mislijo sedanje zapreke odpraviti s tem, da se osnuje nekaka ministerska srednja stranka. Za trdno pričakujejo, da se bo sedanja rodoljubna stranka razcepila in da bode en del pristopil k novi stranki ministerski. Pa če bi se to tudi zgodilo, kar pa ni verjetno, bi Bavarska na ta način ne bila rešena, ampak nastale bi ji nove nevarnosti v političnem in cerkvenem oziru. Da bi se ta osnova tem laglje izvršila, vstanovil se je v Mnihovem nov časnik „Die Reform“, ki v svojem programu obeta, da hoče zagovarjati federativni značaj Nemčije in samostalnost Bavarske, pospeševati mir med cerkvijo in državo, nasprotovati jako škodljivemu z judovstvom sklenjenemu samopridnemu liberalizmu kakor tudi prekucijskim namenom socijalne demokracije. Nova stranka hoče tedaj gojiti „liberalno“ katoličanstvo brez jezuitovske in judovske socijalne zmesi. To je program nove stranke, ki pa nikogar ne more slepiti, razun neskušanih in neznačajnih ljudi. Kdor pa je razvoj liberalizma opazoval, dobro vé, da je nemogoče liberalizem pa judovstvo iz socijalizma ločiti, še bolj nemogoče pa strinjati ga s federalizmom, kakor obeta nova stranka. Boj zoper jezuitovstvo pa je ali boj s praznim strahom, ki je v sredi votel, okoli kraja ga pa nič ni, ali pa boj s katoliško cerkvijo, ki pa državi gotovo ne bo koristil, pač pa jo pripravil v silno nevarnost.

Italijanska zbornica je dovolila sodniji, da sme prijeto poslanca Canizza, kteremu se očita, da je kriv nekega umora. — Kralju se je civilna lista (letna plača) povikšala za 1.500.000 lir, ker je ubogi Emanuel v vednih denarnih zadregah. Pa tudi njegovi rodbini se bolje ne godi. Nedavno propalo filharmonično društvo, pa lovsko in jezdarsko društvo, kterim pokrovitelj je kraljevič Humbert, prosila so pokrovitelja denarne podpore, pa niso nič dobila. Najbrže bote tudi poslednji družvi zamrli.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 17. maja. Liberalni listi delegacijam, ki ste se 15. t. m. v Budapešti sošle, pripisujejo veliko politično važnost, kar je tudi predsednik takraj-litavske delegacije, dr. Rechbauer v svojem govoru povdarjal. Pripoznal je, da predlog dr. Fischhofa, naj bi se razpustile strašanske vojne, za ktere morajo

države darovati najboljše ljudi in denarje, je zelo koristen, pa Avstrija ni v stanu drugim državam v zgled tega pričeti, kakor „N. fr. Presse“ in drugi judovski časniki to zahtevajo, ki bi najraje videli, da bi Avstrija čisto prišla v kremplje ohole Prusije. Liberalna večina delegacije avstrijske pa se menda bolj ozira na želje teh judovskih listov kakor na potrebe Avstrije, sicer bi budgetni odsek ravnal previdneje in ne zbrisal toliko zneskov v proračunu vojnega ministerstva. Vse države se pripravljajo na vojsko, ki je po sedanjih razmerah skoro neogibljiva, le Avstrija naj po želji nekterih judovskih piscev svojo vojno zmanjša, in roke križem drži, ter mirno gleda, kaj da storé druge države? Kdo bi se tedaj čudil, da baron Koller se je naveličal s takimi ljudmi se ravšati ter sklenil izstopiti iz službe? Reklo se je sicer, da gre Koller samo na odpust, ali za trdno se govori, da se več ne povrne, ampak da na njegovo mesto pride general Rodić (?).

Grof Andrassy delegacijam letos ni predložil tako imenovane rujave knjige, t. j. pisem o vnanjih zadevah državnih, dasi bi bila ravno letos taka knjiga posebno znamenita. Govori se pa, da ga hočejo zaradi izhodnega vprašanja v delegacijah ostro interpelirati. Prilike bodo imeli dovolj. Vlada namreč zahteva, da se ji za begune bosenske in hercegovinske za l. 1875 in 1876 dovoli okoli enega milijona gold. Nekterim ljudem bi se to zdelo veliko, in vendar je to silno malo, če se pomisli, da se je odrasčeni dajalo po 10 kr., otrokom pa po 5. kr. na dan.

V diplomatičnih krogih se gledé zadévturških nič dobrega ne nadjajo. Neki turški državnik je nedavno neki rekel: „Preden poginemo, hočemo še enkrat svoje kremplje pokazati.“ Husein Avni paša, ki je imenovan za višjega poveljnika, je pravi mož za to in je v Carigradu menda že sprožil misel, da naj se razvije zastava prorokova, t. j. da naj se vname verski fanatizem turški. En milijon turških vojakov, pravijo, bi se potem iz vseh dežel turških v Aziji in Afriki vzdignilo in valilo v pokrajine balkanske. Ta sila bi proti združeni vojski evropskih držav sicer nič ne opravila, a pokončala bi vendar silno veliko. Pri tej priliki mi pride na misel staro prorokovanje kranjsko, da bo turška mula še enkrat Reno pila.

Goljufije se v našem mestu silno množé. Nedavno je zginil neki vradnik brodné banke z 21.000 gld., da se ne vé kam, in že so zasledili veliko goljufijo, ki jo je doprinesel denarničar bankirja barona Scheya. Ogoljufal je svojega gospoda za 90 do 100.000 gold.; ker so pa pri goljufu, ki so ga že prijeli, našli kakih 40.000 gld., bode baron Schey imel zgube še 50 do 60.000 goldinarjev. —

Domače novice.

V Ljubljani, 20. maja.

(Na ljubljanskem mahu) je voda sicer jela vpadati, pa sila je vendar še velika, da-si iz Ljubljane prebivalce, kolikor se dá, z živžem in drugo robo preskrbljujejo. Posebno veliko trpi Črna vas in pa Lipe, kjer voda po hišah na čevlje visoko stoji. Včeraj in v četrtek ni bilo dežja, tedaj se je nadjati, da bo voda kmalu odtekla. Vsakako pa bo potem treba vkreniti, da se bo v takih primerljajih voda mogla hitreje odtekati, ko dozdej, sicer bo mah prišel ob vso vrednost. Čuditi se je pri vsem tem le temu, da dozdej ni še slišati o tem, da bi bil kdo vtonil. Velika voda je privabila tudi

veliko povodnih tičev na močvirje, kakoršnih navadno tu ni videti.

(Živinski sejmi) bodo v Ljubljani memo navadnih dosedanjih odslej še 8. dan vsakega mesca ali če na ta dan pade nedelja ali kak praznik, dan pozneje.

(V ljubljanskem gledišči) daje zdaj neka nemška družba predstave, pa kake! Nič ko francoske igre najnovejšega izdelka, kterim glavni predmet je prešestovanje. Igre morajo res zeló kosmate biti, če že „Laibacherici“ niso všeč, ker je nad eno izmed njih zeló hudo grajo izrekla in sicer zaradi njenega nenravnega zadržaja. Taka je najnovejša nemška kultura. In vendar deró Ljubljancani kar v trumah gledat in poslušat take spake, in sicer oboji, nemčurji in Slovenci!

Razne reči.

— Duhovske spremembe. V lavant. škofiji: Č. g. Luka Jeriša je imenovan za župnika v Gomilskem. Č. g. Jožef Turin postane vikar mestne fare, Anton Šlander nemški pridigar in Fr. Nendl 3. kaplan v Celju. Č. g. Mart. Škrbec pride za kaplana v Čadram in Val. Kranjec za kaplana k sv. Tomažu. — Ena kaplanija v Vitanju in kaplanija v Remšniku ostane začasno izpraznjena.

— Umrla sta: Č. g. F. Črnalogar, kaplan na Krki, 17. t. m., č. g. Filip Cvek, duhovnik v pokoji pa 19. t. m. v Idriji. R. I. P.

— Mladi umetnik Krežma je pretekli pondeljek obhajal v slovanski čitalnici v Trstu slavnosten večer ter poslušalce s svojimi gosli tako očaral, da se je dvorana navdušenega ploska kar tresla. Slovani so mu podarili lepo izdelan lovorikov venec s trakovi treh barv in primernim napisom, sestrí njegovi pa krasen šopek. Koncertni prostori so bilnatlačeno polni.

— Iz ljubljanske okolice se nam piše: „Strmeti mora človek, če pride v nekatere kraje ljubljanske okolice, kjer prebivalci niso skoro nič podobni ljudem v 19. veku živčim, najmanj pa okoličanom kacega mesta. V vsaki hribovski vasi namreč najdeš kacega človeka, ki bere knjige ali časnike, v ljubljanski okolici pa boš obhodil cele vasi in nikjer tvoje oko ne bo naletelo na kaj družega tiskanega ali pisanega, kakor na kak papir, v kterem je kdo iz mesta kaj zavitega prinesel. Zato so pa ljudje, da-si blizo Ljubljane, večidel tako nevedni, da je groza, posebno glede političnih dogodb. Ali je mogoče, da se ti, ako greš po polji zunaj mesta le pol ure daleč in potem stopiš v gostilnico, primeri, da te krčmar praša: Kaj novega? Kdaj bo zopet kaka vojska? Vojska je edino, kar se tem ljudem pogovora vredno zdi, za drugo vse se nič ne brigajo. Zlasti kar se tiče domačih razmer naših, so tako nevedni, kakor kak nemšk zgodovinar, ki o Slovanih piše, kterih niti ne pozna. Imena naših političnih in drugih društev in slovenskih časnikov jim popolnoma tuja in če jim jih imenuješ, zdé se jim kitajska.

Hvale vrednih izjem je malo in te le tam, kjer je kaka čitalnica ali kako bralno društvo n. pr. v Šentvidu, na Vižmarjih, v Bizaviku in okolici, Sostrem in nekoliko v Dravljah, vse drugo je zavito v grozno duševno temoto, posebno Vič, vse vasi ob desnem bregu Save od Kleč skozi do Zaloga, celó Šiška in Udmat. V „Slovincu“ je bila lansko leto že ta nemarnost grajana, ob enem pa stavljena prošnja do domoljubov, naj si prizadevajo spraviti na noge kako bralno društvo vsaj v Šiški, na Jezici in na Viču. Ta opomin naj bo zdaj ponovljen in ob enem želja izrečena, da bi imel

več vspeha, nego ga je imel prvi. Človek se res skoro sramuje, če pride med take ljudi in imenuje „Slovensko Matico“, „Mohorjevo društvo“, „čitalnico“, „Slovenijo“, „Slovenca“, „Narod“, „Novice“, „Danico“ itd., pa ga debelo gledajo, kakor da bi klical imena španskih vasi ali turških generalov. In vendar hodijo ti ljudje pogosto v mesto, njihova mladina celó mestne šole obiskuje. Da bi človek na take ljudi naletel v visokih hribih, bi se morda njihovi nevednosti in malomarnosti ne čudil tako, kakor se mora čuditi tu, zlasti če vidi, da niso revni ljudje in ob nedeljah in praznikih zeló nališpani. Revščina tedaj ni vzrok te nevednosti. — Toraj na noge, napravite si bralna društva, čitalnice! Kar je bilo v Bizaviku in v Šentvidu mogoče, zakaj bi ne bilo mogoče na Ježici, v Šiški, na Viču, v Polji itd.? Ali se vas duševna olika ne bo nikdar prišla?

— O povodnjih dohajajo poročila iz vseh krajev, skoro vse veče in manjše reke so na več mestih iz svojih bregov stopile. Škoda bo tedaj grozno velika. Sava je zasula veliko njiv in travnikov ter odnesla zemlje in dreves.

— V Horjulu, fari dekanije vrhniške, je 4 sežnje visok in 2 sežnja širok, pred 14 leti prenovljen in še dobro ohranjen oltar sv. Marjete, na straneh s podobami sv. Barbare in sv. Lucije, sv. Pavla in sv. Rade-gunde, z ličnim tabernakelnom vred, ki je takrat popolnoma nov veljal 250 gld., prav za nizko ceno na prodaj. Kdor bi hotel kupiti oltar ali tudi le sam tabernakelj, naj se obrne do cerkvenega predstojništva v Horjulu.

— Galetov lovec, ki je pred nekimi dnevi na poti proti Radolni ubil sedlarja Šokliča, kakor smo poročali zadnjič, se je sam gosposki naznanil in dejanja svojega ne taji. Kakor pravi, šlo je njemu samemu za življenje, ker ga je sedlar z nožem napadal.

— G. Schmidt, notar v Konjicah, je v nedeljo nagloma za mrtudom zadet umrl.

— V slov. Gradcu začne tamošnji cementirovalni urad svoje delovanje s 1. junijem

t. l. v hiši g. Bovier-ja št. 125 (Meierhof). Uradna dneva sta ponedeljek in četrtek.

— Pri sv. Juriju na Šavnici bode kat. polit. društvo 25. t. m. ob 1/4 popoldne svojo tretjo obletnico obhajalo.

— Čitalnica v Ptujju ima 29. maja ob 7. uri zvečer letni občni zbor. Dnevni red je: nagovor predsednikov; poročilo tajnikovo in blagajnikovo; pregled letnega računa; volitev novega odbora; potem društvena zabava.

— Občni zbor kmetijskega društva Goriškega bode v nedeljo 11. junija t. l. ob 3 1/2 uri popoldne v Reichenbergu. Razprave bodo zadevale sadje- in vinorejske zadeve.

— Odbor društva „Sloga“ se je konstituiral v ponedeljek tako-le: podpredsednik č. g. dr. Gabrijelčič, g. tajnik Gruntar, denarničar: č. g. Vidic.

— Kmetijska šola v Gorici je dobila novo posestvo. Pretekli četrtek je sklenil deželni odbor pogodbo za nakup Gerdevič-evega posestva v goriškem predmestju Sv. Roka. Ono obsega blizo 20 njiv in stane s poslopji vred 28000 gld. Zemljišča so prav dobra, poslopja bo pa treba za rabo kmet. šole skoro vsa preuravnati in dvomimo, da bi v ta namen zado-stovalo 20.000 gold., kolikor je deželni zbor odločil.

— Umor. Že nekaj časa pogrešali so v Korminu mladeniča, ki se je bil pred nekimi dnevi napotil v Gorico po svojih opravilih. Imel je nekda pri sebi mnogo denarja poleg zlate ure, zlate verižice in družih dragocenosti. V torek našli so reveža mrtvega v vodnjaku blizo Ločnika. Komisija bila je kmalo prišla iz Gorice na mesto ter je mrtveca preiskala. Uro in verižico je še pri njem dobila, a po denarju ni bilo ni sluha ni duha, a ne daleč od vodnjaka so boje našli listino vso raztrgano. Nedvojbeno bil je napaden, oropan in usmrten, in to tik Ločnika. (Soča.)

— Od celjske porotne sodnije je bil Janez Štor, kmetski sin, v Teharjih doma, komaj 18 let star, 14. t. m. na 12 let težke

ječe obsojen, ker je lani na sv. Janeza večer svojega brata s sekuro tako hudo po glavi mahnil, da mu je črepinjo prebil in da je moral zarad tega umreti. Čudno pri tej obravnavi je bilo, da se je njegov tovariš, Jožef Vengušt, tudi blizo take starosti, prav po zasluženju vjel. Hotel je namreč J. Štora rešiti, in se je tako v besedah zamotal, da ga je državni pravnik zavoljo krive prisega v zaporu pri-držal.

— Poboljšanje. „No, gospa Brunova, ali ste že opazili kako spremenjenje na gospodu? V nedeljo sem mu bil prav na srce govoril.“ „O, da, gospod pastor! Prej je prišel ob 10 napit domu in zdaj pride ob 11 pijan.“

— Pravilno. Žena: „Čuješ mož, tega ne trpim več, začni pravilno živeti.“ Mož: „No, to je pa že preveč, če ti praviš, da moje življenje ni pravilno. Jaz grem pravilno k „slonu“, igram pravilno čez polnoč, spijem pravilno svojih pet poličkov in pridem pravilno ob dveh domu. Nu, more biti še kako življenje pravi-lnejše, nego moje!“

Umrli so:

Od 16.—18. maja. Boštjan Možina, hlapec, 53 l., za jetiko. Valentin Jurkovič, tisk. del. otrok, 5 l., v otr. boln. za sušico. Janez Kavčič, delavec, 54 l., v boln. za jetiko. Jožef Pokorn, boln. strežnik, 75 l., v boln. vsled starosti. Maria Paller, vlad. svetovalca hči, 10 l., za oslabljenjem želodca. Usero Picinino, ključ. o., 3 m., za sušico.

Eksekutivne dražbe.

22. maja. 3. Matej Lipove-evo iz Babinega polja v Ložu. — 3. Tom. Židovn-ovo iz Zlatna (2680 gl.) v Radolci.

23. maja. 3. Jan. Kastelic-evo iz Brmacine (3700 gl.) v Metliki. — 3. Tine Zadnik-ovo iz Nemške vasi (850 gl.) v Ložu.

Štajarske.

24. maja. Jožefa Murnik v Bistrici (3).

26. maja. Sim. Fidršek v Doleni 3000 gl., Jan. Krajnc v Trambergu 3080 gl., Jož. Drofenik v Nezvišu (3). Ana Bela 1778 gl. (3). Jan. Pro-bil v Jauneggu 650 gl. Neža Vrutič v Glogovem-brodu 2570 gl. Jak. Lah pri sv. Miklavžu (2.)

Telegrafične denarne cene 19. maja.

Papirna renta 65.75 — Srebrna renta 69.50 — 1860letno državno posojilo 108.75 — Bankine akcije 834 — Kreditni akcije 132.60 — London 119.95 — Srebro 102.60 — Ces. kr. cekini 5.68 1/2 — 20frankov 9.55.

Častilci sv. Očeta

imajo priliko kupiti posebno lepo, naj-novejšo podobo (1—9)

Pija IX.

Izvirno podobo je vsled naročila grofa Chamborda naredil imeniten rimski umetnik; kopije pa 26" visoke in 18 1/2" široke v tako imenovanem oljnotisu izdala je umetna naprava Kornova v Lützowu, kot spomenico na oblet-nico 30letnega višjega pastirovanja, ki jo bodo sv. Oče obhajali 16. junija t. l. Vrli katoličani si prizadevajo za razširjanje tega mojsterskega dela, katero so sv. Oče s prirčno zahvalo bla-govolili sprejeti in ki je pohvaljeno tudi od kardinala Antonellija. Zato tudi mi podobo iskreno priporočamo vsem in to tem bolj, ker to početje bode tudi v korist sv. Očetu. Po-doba namreč velja 4 gld. 50 kr.; od tega dobi umetnik 3 gld., 50 kr. gre listom za razšir-janje, 1 gld. pa kot dar za sv. Očeta, ki se jim bode od hiše Kornove izročil z imenikom naročnikov vred. Kdor bi tedaj želel to podobo, naj se za-njo oglasi saj do konca meseca maja pri preč. gospodu stolnemu dekanu **Jožefu Zupanu** ali pri **opravništvu „Slovenca“**, ktero bode naročila, pošiljanja itd. oskrbovalo. Denar se pošlje ali precej, ali pa ko podoba dojde. Naj jo naroči, kdor jo želi, vsaj do 25. t. m., ker se ta dan vse podobe naročé.

Izdajatelj in odgovorni vrednik: Ferd. Pevec.

Avguštin Götzl,

podobar in pozlačevalec,

poštne ulice hiš. šte. 57 (poslopje slovenske čitalnice)

V LJUBLJANI —

ne zameniti z Leopold Götzl, v istih ulicah v Kozlerjevi hiši!

priporoča slavnemu občinstvu, zlasti prečastiti duhovščini in farnim predstojništvom, sledeče izdelke:

Oltarje, križeve pota, lece (prišnice), svečnike (lustre), prapore (bandera), nébese (baldahine) po naročilu v vseh velikostih in po najnižji ceni.

V zalogi ima zmiraj *podobe* in *kipe* za oltarje, *krstne omare*, *svečnike* in *križe* za stene, *podobe svetnikov* in *iz narave* vsake velikosti in cene na platnu, kositarji in papirji, *zrcala* itd. Posebno dober kup so oljnate slike.

Nadalje je vedno dobro založen s podobami **Kristusa na križi**, od 6 palcev do 5 čevljev visokimi, **kornišami**, **okviri (romi)** vsake sorte, **kánonskimi tablami**, **vezili**, **prepa-racijami**, **bunčicami**, s **pozlačenimi lajštami**, **Kristusom na križi** pod steklenimi oboki, **podobami iz gipsa**; lije tudi **naglavnike (kapitole)** in **kinče iz gipsa**, in jih zlati.

Zrezljanih okvirov (romov), **korniš**, **deskic za rogove**, **drogov za zagrinjala**, **bunčic** in **gumb**, nabiralnih **pušic** z zvončkom, **križcev** za rabo pri previdanju bolnikov, **stalic** in različnih **posodic** ali **vrčev** za rože po cerkvah je zmiraj na zbiru, — preskrbujejo pa se **oprave za cerkve**, **svečniki za oltarje**, **sveče**, **rožni šopki in venci**, **vlaki za zvonce**, **svetilnice**, **kositarske zvezde za prezračenje** po cerkvah in drugih prostorih, **sporednice**, **cerkveni stoli in klopi**, sploh vse, kar spada k cerkvenemu kinču, — vse to **naglo** in po **naj-nižji ceni**. (78—7)

Vse **poprave** pri oltarjih, podobah, prižnicah, sploh pri vsem, kar se v cerkvah nahaja, se natančno in skrbno v kratkem času in po nizki ceni izvršujejo, ravno tako vsaka naročila z dežele. **Pozlačenje** in **prezlačenje** podob, okvirov itd. se najvestneje in dolgotrajno oskrbuje.

O vsem tem je velika kopica **pohvalnih pisem** iz bližnjih in daljnih krajev na ogled.

Natisnili Blaznikovi dediči v Ljubljani.